

Un nou 8M: la cultura que aposta per la igualtat

Published by [Interacció](#) [1] on 06/03/2023 - 13:31 | Last modification: 26/04/2023 - 16:59

"No es pot canviar la mentalitat de les persones, ni dels homes ni de les dones, amb un enfocament que provingui de les autoritats, i crec que l'art és la forma de fer-ho. Aquest espai pot crear canvis".

Yvette Hardie, directora de teatre, productora, educadora i activista

Després de molts anys de reivindicacions i lluites per part del moviment s'ha aconseguit una certa millora en l'accés a llocs de responsabilitat de gestió a les institucions culturals per part de les dones a Catalunya. Alguns exemples rellevants són els recents nomenaments d'Elvira Dyangani Ose com la primera directora del MACBA, Judit Carrera com a directora del CCCB, Judit Collell com a presidenta de l'Acadèmia del Cinema Català, Carme Portaceli com la primera directora artística del Teatre Nacional de Catalunya, o Ingrid Guardiola com a directora artística del Bòlit - Centre d'Art Contemporani de Girona, [entre d'altres](#) [2]. En aquest sentit, també s'ha creat fa relativament poc el col·lectiu professional de [Dones i cultura](#) [3], el qual té com a objectiu analitzar l'ecosistema cultural des de l'òptica feminista per tal de lluitar i defensar els drets de les dones.

Tot i així, tal i com certifiquen diferents estudis, continuen havent-hi molts reptes pendents per aconseguir una vertadera equitat pel que fa a la representació i el reconeixement de la dona en el sector cultural. Per exemple, encara no s'ha aconseguit plenament el [compliment de les disposicions legals](#) [4] relatives al reconeixement de la igualtat de remuneració entre dones i homes per un mateix treball. Per altra banda, es manté el contrast entre la proporció de dones que segueixen formacions relacionades amb la cultura, que és predominant respecte a la dels homes, mentre aquestes pateixen una infrarepresentació laboral en pràcticament tots els àmbits del sector i a gairebé tot el món. A Catalunya, les dones representaven el 44% de l'ocupació cultural en segons l'estudi [What is needed to promote gender equality in the cultural sector? Responses from cultural professionals in Catalonia. European Journal of Cultural Studies](#) [5] realitzat per Maite Barrios i Anna Villarroya l'any 2021. També segons l'estudi [Desigualtats de gènere en l'ocupació cultural a Catalunya](#) [6], realitzat per les mateixes autores per encàrrec del CoNCA al 2019, només el 8,9% de les dones en l'àmbit cultural desenvolupaven tasques de direcció, mentre que aquest percentatge ascendeix el 13,5% en el cas dels homes.

SORORI-ART

Cinquena edició 2023

Al pati del Cafè Nou
(Muralla de la Presó, 4)

Divendres, 17 de març

10.45 h Espectacle infantil "Quan les nenes volen alt"
a càrrec de la Companyia El Replà

18 h Espectacle per a adolescents i joves a càrrec de
Clownverses

Les Nits del Sorori-art:

21 h Monòleg, a càrrec de Nessa Molina

21.30 h Monòleg, a càrrec d'Ana Polo

22.15 h Concert de Maria Ruiz

Dissabte, 18 de març

De 17.30 a 19 h Actuacions de l'EMMM, l'Aula de Teatre i batxillerat d'arts escèniques de l'Institut Laia l'Arquera

Tallers, exposicions i photocall a càrrec dels batxillerats artístics de l'Escola Pia Santa Anna, Institut Alexandre Satorras i entitats de la ciutat

18 h Des de la plaça de Santa Maria, Cercavila de Gegantes

19.30 h Ball de gegantes i lectura del Manifest

21 h Concert de LES QUE FALTABAND

Al llarg de tota la tarda amenització de l'acte de la mà i l'humor de Clownverses

Espai de menjar a càrrec del bar del Cafè Nou (Fundació El Maresme)

*en cas de pluja consulteu mataro.cat/8m o instagram @igualtatmataro @mataro_jove

©Cartell dissenyat per Marta Bellvehi - projecte SororiArt 2023, Ajuntament de Mataró

Una perspectiva interessant és com pot ajudar la cultura a contribuir a desenvolupar i facilitar espais amb més igualtats de drets a la societat en general. Segons s'esmenta a l'estudi "[Acciones culturales para impulsar la igualdad de género en las ciudades y los territorios](#)" [7] (2021) de Farida Shaheed, hi ha una gran varietat d'iniciatives a tot el món en el camp de la cultura que estan contribuint per tal que s'ampliï la perspectiva de

gènere en municipis i territoris molt diversos. A això hi contribueixen des de les iniciatives de base fins a la innovació en les polítiques dels governs locals. I és que el món cultural pot convertir-se en palanca de canvi per a la societat perquè comprèn iniciatives des de l'ensenyament de nous rols de gènere als infants a les escoles, la introducció de noves narratives als museus, el foment i suport al compromís i a l'autoexpressió de les dones en centres comunitaris, entre molts d'altres. D'altra banda, [com va expressar Joana Masó](#) [8], professora de Literatura francesa a la Universitat de Barcelona i investigadora de la [Càtedra Unesco 'Dones, desenvolupament i cultures'](#) [9], hem de reflexionar sobre els reptes que el gènere proporciona a les polítiques culturals. Ella ho distribueix en tres conceptes clau: interseccionalitat, performativitat i competència pública. El concepte d'interseccionalitat és un aspecte clau per a fer polítiques públiques actualment. Lligat a això, ha d'existir clarament un sentit performatiu, on es facin polítiques no només des de la constatació sinó que puguin produir, transformar. Això es pot fer des de la mediació, la participació, la crítica, la reflexió i el debat. Però aquesta reflexió i aquest debat no es poden quedar en això sinó que s'han de traslladar a una esfera performativa, i això és en gran part responsabilitat de la competència pública.

Gènere i cultura: de la reflexió a la transformació

Alguns projectes impulsats en gran part públicament poden ajudar a transformar i, per posar-ne alguns exemples, volem compartir iniciatives liderades o participades per dones, totes amb el suport de les regidories de Cultura de diversos municipis, que per la seva trajectòria i qualitat s'han convertit en projectes culturals de referència inclosos al [Banc de Bones pràctiques en cultura](#) [10].

[L'obra de Teatre "Amors"](#) [11] és una peça de creació pròpia que neix de la col·laboració entre la Regidoria d'Igualtat, Feminisme i LGTBI, i l'Aula de Teatre de la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró. Es tracta d'un projecte desenvolupat entre el 2019 i el 2021 en el marc del III Pla d'Igualtat de Gènere per a la Ciutadania i el Pla Jove x Mataró, i que es va representar diversos dies durant el mes de juliol al Jardí de Can Boet. L'obra parteix de la voluntat de visibilitzar la multiplicitat d'expressions de gènere i d'orientacions sexuals, amb l'objectiu més ampli de promoure societats més justes, lliures i diverses. Destaca la seva clara dimensió educativa i el rol social que compleix: integrar la perspectiva feminista en les arts escèniques, generant un espai segur de trobada amb la diversitat, des de l'oci i l'entreteniment. Durant l'any 2022 i 2023, Amors s'ha representant a diversos teatres del territori català.

©Ajuntament de Mataró

Situat al Lluçanès, el [Centre d'Interpretació de la Bruixeria de Sant Feliu Sasserra](#) [12] és un centre expositiu que rememora el món de les bruixes, les remeieres i les dones sàvies que van ser perseguides i executades a Catalunya a principis del segle XVII, per tal de canviar la mirada que s'ha exercit sobre elles durant molts segles. Concretament a Sant Feliu Sasserra, s'hi van processar un alt nombre de dones considerades *bruixes*. La visita s'organitza en tres parts: primer, un espai dedicat a les creences i folklore associat a la bruixeria popular, així com a les mesures de conservació d'aquest fenomen. Seguidament, s'ofereix un muntatge multimèdia basat en fets reals, en què es visibilitza la persecució i la voluntat d'abolir les pràctiques relacionades amb la bruixeria. Finalment, la visita conclou amb una visita pel poble que s'acaba al Serrat de les Forques, punt on es realitzaven les execucions. El Centre d'Interpretació completa la seva oferta amb xerrades i tallers relacionats amb els sabers populars de les dones sàvies i les bruixes, tals com la recol·lecció d'herbes remeieres, la fabricació d'ungüents, entre d'altres. Aquestes activitats didàctiques permeten visibilitzar el paper i la transmissió de la cultura oral d'aquestes dones de generació en generació.

©Ajuntament de Sant Feliu Sasserra

En tercer lloc, [Femiñetas Ràdio](#) [13] és un programa d'El Prat Ràdio sobre igualtat amb perspectiva de gènere que visibilitza una àmplia varietat de dones vinculades al món de la cultura. L'espai inclou debats i entrevistes relacionades amb els feminismes contemporanis, així com amb temes de política i d'art. La proposta es planteja com la transposició a la ràdio d'una publicació impresa a Barcelona amb el mateix nom i línia temàtica. Les encarregades del programa són la Flor Coll i la Camila Ferrari Kaplan. Entre les convidades al programa hi trobem il·lustradores, escriptores, poetesses, activistes, rebels... En definitiva, dones que consideren que no encaixen dins els paràmetres normatius que generalment se'ls adjudiquen de forma tradicional, i que treballen per incidir en el món a través del seu ús de la paraula, la creació i la intervenció en la vida pública.

©Camila Ferrari i Flor Coll, impulsores de 'Femiñetas Radio' - elprat.ràdio

Una altra iniciativa que cal destacar és [SororiArt](#) [14], un acte cultural, festiu i reivindicatiu amb mirada feminista i juvenil que té lloc en el marc de la campanya municipal del Dia de la Dona (8 de març) a Mataró. L'acte consisteix en un seguit d'activitats culturals, representacions teatrals i concerts, així com contacontes i converses que conviden els joves a participar activament. El nom del projecte emergeix de la trobada entre els conceptes d'art (com a mitjà d'expressió capaç d'incidir en les formes de relació polítiques i socials) i 'sororitat' (que fa referència al suport mutu i horitzontal entre les dones per superar les barreres imposades per sistema patriarcal). La proposta unifica aquests dos conceptes en la programació d'una jornada que esdevé un espai de trobada, visibilització i empoderament de les dones que hi participen. Algunes de les activitats acomplertes en l'última edició van incloure: un contacontes a càrrec de la companyia Vivim del Cuentu, una actuació musical de l'Escola Municipal de Música de Mataró, concerts de Miss Raisa i Las Maruja Limón, un taller d'string art i un espai de photocall.

Deures, reptes pendents i llum al final del túnel

Com ja s'apuntava a l'article [Dones i cultura. La necessitat de passar de la igualtat formal a la igualtat efectiva](#) [15] tenim encara una sèrie de mancances evidents i estructurals, i s'ha de seguir treballant per tal de millorar la situació actual.

Aquestes són algunes de les propostes que podem aportar:

- Cal disposar de bases de dades dels diferents sectors de la cultura desagregades per sexe, per tal d'afavorir més anàlisis sobre la igualtat de gènere en les professions culturals i reforçar evidències.
- S'han de posar en marxa accions pedagògiques que facilitin la comprensió i la interiorització de la importància d'aplicar la llei d'igualtat en l'àmbit de la cultura i la creació artística.
- Cal treballar per a l'impuls d'una conciliació familiar real. A dia d'avui, les tasques de les cures segueixen recaient sobre les dones, la qual cosa comporta un greuge comparatiu evident que segueix fent paleses les desigualtats, també en quant a l'accés a llocs de presa de decisions (l'anomenat "sostre de vidre").
- És necessari promoure la presència de persones expertes en igualtat de gènere en els organismes i equipaments culturals, així com la seva participació en processos de disseny i d'avaluació de polítiques, plans d'actuació i plans estratègics.
- S'ha d'apostar per dur a terme accions positives que permetin un repartiment equitatiu del poder cultural entre tots els gèneres. Tal com hem esmentat abans, les dones participen més del fet cultural però no

ocupen llocs de presa de decisions o de poder. Això es fa més evident en el món de l'associacionisme: mentre les dones s'ocupen de qüestions logístiques, cures, atenció als infants, entre d'altres, la presa de decisions continua essent "cosa d'homes".

- Cal visibilitzar dones que siguin referents en àmbits que han estat ocupats majoritàriament per homes a dia d'avui, com per exemple en el cas de [les directores d'orquestra](#) [16]. Si les noves generacions tenen referents ocupant llocs de feina fins ara exclusius per als homes, l'imaginari col·lectiu es veurà modificat i es visibilitzaran noves maneres de fer, de crear, de treballar. En definitiva, el fet de tenir més referents ha de possibilitar que la igualtat en quant a accés, participació i creació cultural no es percebi com una moda sinó com un fet natural.
- En un mitjà o curt termini, caldria deixar de parlar de quotes feministes per passar a abordar la temàtica des d'una perspectiva més qualitativa. Fins que això no arribi, però, fins que no estigui normalitzat i sigui igualitari, caldrà impulsar-la i pensar escenaris mixtes i paritaris.

En definitiva, parlar d'igualtat és parlar d'equitat i de drets humans. No es tracta d'una qüestió supèrflua sinó d'una necessitat i d'un dret bàsic que queda ben recollit a [l'Objectiu de Desenvolupament Sostenible número 5](#) [17] de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible de l'ONU, basada en aconseguir la igualtat de gènere i empoderar totes les dones i nenes.

Respectar la diversitat i tenir garantits els mateixos drets, siguis com siguis, siguis qui siguis: sembla una obvietat, però encara hi ha molt de camí per recórrer i cal seguir-ho reivindicant dia a dia.

Selecció de recursos per a saber-ne més

Articles i documents d'interès

- Generalitat de Catalunya. (s.d.). *Una història de dones*. <https://patrimoni.gencat.cat/ca/histories/una-historia-de-dones> [18]
- Villarroya, A. i Casals Balaguer, M. (2022). Cultura i perspectiva de gènere a la ciutat de Barcelona. *Debats*, 36(2), 77-94. <http://doi.org/10.28939/iam.debats-136-2.5> [19]
- Villarroya, A. i Barrios, M. (2019). *Desigualtats de gènere en l'ocupació cultural a Catalunya*. Consell Nacional de la Cultura i les Arts. https://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/desigualtats_genere_ocupacio_cultural/IC17_DIGITAL_CAT_1.pdf [20]
- *Feminisme(s)* [21]. (2019). *Idees*, 47. <https://revistaidees.cat/monografics/feminismes/> [21]

Articles Interacció

- [Desigualtats de gènere en l'ocupació cultural a Catalunya](#) [22]. (5 de març del 2019)
- [El gènere institucional](#) [23]. (14 de maig del 2019)
- [Polítiques culturals i gènere: reflexions i eines d'acció](#) [8]. (22 d'octubre del 2019)
- [Dones i cultura. La necessitat de passar de la igualtat formal a la igualtat efectiva](#) [15]. (25 de novembre del 2020)
- [Manifest 8 de març 2021. Dia Internacional de les Dones](#) [24]. (5 de març de 2021)
- [Dones i cultura. Que el sostre de vidre es comenci a esberlar és responsabilitat col·lectiva](#) [25]. (8 de març del 2021)

- [Els deures pendents en igualtat de gènere als sectors culturals i creatius](#) [24]. (17 de setembre del 2021)
- [Gènere i creativitat: els progressos recents, a la vora del precipici](#) [26]. (23 de novembre del 2021)
- [Manifest 8 de març 2021, Dia Internacional de les Dones](#) [27]. (9 de març del 2022)
- [Accions culturals per avançar en la igualtat de gènere a les ciutats i territoris](#) [7]. (3 de març del 2022)
- [Què cal fer per promoure la igualtat de gènere al sector cultural català?](#) [5]. (4 de març del 2022)
- [Les desigualtats de gènere en les escenes artístiques musicals, teatrals i de dansa](#) [28]. (4 de juliol del 2022)

Categories: Recurs / lloc web

Categories: Actualitat

Tags: estudis socials de la cultura

Tags: desigualtats culturals

Tags: inclusió cultural

- [29]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2023/03/8m-cultura-igualtat>

Links:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>
- [2] <https://www.nuvol.com/art/10-dones-de-la-cultura-que-has-de-coneixer-195103>
- [3] <https://twitter.com/donesicultura?lang=es>
- [4] <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=698967>
- [5] <https://interaccio.diba.cat/news/2022/02/gendercat>
- [6] https://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/pub_desigualtats_genere_ocupacio_cultural_a_Catalunya
- [7] <https://interaccio.diba.cat/news/2022/03/CGLUgender>
- [8] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/politiques-culturals-genere>
- [9] <https://www.uvic.cat/recerca/catedra-unesco>
- [10] <https://www.diba.cat/es/web/biblioteques/bones-practiques/>
- [11] https://www.diba.cat/documents/16060163/0/79_Amors.pdf/04a37ebd-5bb4-5cef-a535-0570cfe40160?t=1658227155641
- [12] https://www.diba.cat/documents/16060163/22275132/46_Bruixeria.pdf/0b6d07d2-84d0-2ae2-0e6b-8b697b32e7e9?t=1657879611903
- [13] https://www.diba.cat/documents/16060163/22275116/63_Femin%CC%83etas.pdf/9b9d313b-4129-b6e5-87ea-643d3e283304?t=1658215620713
- [14] https://www.diba.cat/documents/16060163/0/78_SororiArt.pdf/0f087a65-eeae-c4e4-677a-7f46e2ec59f8?t=1658227155840
- [15] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2020/dones-cultura>
- [16] <https://www.ccma.cat/catrado/alacarta/les-dones-i-els-dies/les-directores-dorquestra-la-nota-discordant/audio/1147900/>
- [17] <https://www.diba.cat/web/ods/igualtat-de-genere>
- [18] <https://patrimoni.gencat.cat/ca/histories/una-historia-de-dones>
- [19] <http://doi.org/10.28939/iam.debats-136-2.5>
- [20] https://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/desigualtats_genere_ocupacio_cultural/IC17_DIGIT_AL_CAT_1.pdf
- [21] <https://revistaidees.cat/monografics/feminismes/>
- [22] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/genere-ocupacio-cultural-catalunya>
- [23] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/genere-institucional>
- [24] <https://interaccio.diba.cat/news/2021/09/genderequality>
- [25] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2021/dones-cultura-sostre-vidre>
- [26] <https://interaccio.diba.cat/news/2021/11/genere-creativitat>
- [27] <https://interaccio.diba.cat/news/2022/manifest-2022-dones>
- [28] <https://interaccio.diba.cat/news/2022/07/debats-136>

[29] <https://interaccio.diba.cat/node/9160>